MIGRATIONSVERKETS PRAXIS FÖR RYSKA KRIGSVÄGRARE

ANALYS AV
ANTIKRIGSKOMMITTÉN RUSSIANS AGAINST WAR

2026

RUSSIANS
AGAINST
WAR

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING 3

1. BAKGRUND 3

2. AVGRÄNSNING 4

3. RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER 4

4. METOD OCH MATERIAL 6

5. ANALYS AV RÄTTSPRAXIS 6

5.1 INLEDNING 6
5.2 HUR RESONERAR MIGRATIONSVERKET OCH DOMSTOLARNA? 7
5.3 INVÄNDNINGAR MOT DEN AKTUELLA KONFLIKTEN 8
5.4 INVÄNDNINGAR MOT MEDEL OCH METODER 10

6. SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER 12

SAMMANFATTNING

Europeiska unionen och Sverige har fördömt Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i starkast möjliga ordalag. Kriget har bedömts utgöra ett aggressionsbrott och den Internationella brottmålsdomstolen i Haag har inlett en förundersökning om misstänkta internationella brott (krigsbrott, brott mot mänskligheten och folkmord) som har begåtts i Ukraina sedan 2013. Det har även rapporterats om omfattande krigsbrott och brott mot mänskliga rättigheter i samband med konflikten.

Vi har granskat 54 asylärenden med ryska medborgare som bland annat åberopat sin ovilja att delta i krigshandlingar mot Ukraina på Rysslands sida. Samtliga dessa sökande fick avslag på sin asylansökan. Skälen till avslag varierar, men denna analys fokuserar specifikt på hur prövningsinstanserna uttalar sig om karaktären av konflikten mellan Ukraina och Ryssland.

I analysen konstateras att prövningsinstanserna inte gör en närmare analys av krigets brottsliga karaktär samt av vilka metoder Ryssland använder i sin krigföring. Det förekommer uttalanden såsom att *"varje land har rätt att inneha ett försvar"* i förhållande till Ryssland och att det inte räcker *"att vara oenig med sin regering om det politiska berättigandet i en viss militär aktion"*. Det uttrycks också att de som genomför militärtjänstgöring i Ukraina inte *"generellt kommer att tvingas att utföra handlingar som bryter mot mänskliga rättigheter"*. Trots att det finns tydliga riktlinjer om att internationellt skydd kan grundas på invändningar mot en specifik väpnad konflikt eller krigföringens medel och metoder, ställer prövningsinstanserna som huvudregel krav på en pacifistisk övertygelse hos sökande (att man ska vara emot krig i allmänhet) och fäster inte vikt vid det aggressionsbrott och krigsförbrytelser som Ryssland ägnar sig åt i kriget mot Ukraina.

Med denna rapport vill vi belysa diskrepansen mellan Sveriges officiella hållning gentemot kriget i Ukraina och de bedömningar som svenska myndigheter gör i enskilda fall. Avslutningsvis ger vi rekommendationer till regeringen om hur dessa brister kan åtgärdas.

1. BAKGRUND

Den 24 februari 2022 inledde Ryssland en fullskalig invasion av Ukraina. Rysslands aggression har fördömts av det internationella samfundet[1] men är trots detta nu inne på sitt femte år. Under krigets gång har omfattande krigsbrott rapporterats,[2] och en särskild tribunal har inrättats vid Europarådet för att lagföra Rysslands högsta politiska och militära ledare för ett aggressionsbrott.

Utöver den partiella mobiliseringen till kriget som genomfördes 2022,[3] använder Ryssland olika former av påtryckningar och metoder för att förmå ryska medborgare att skriva under militärkontrakt, inklusive ekonomiska incitament, administrativ press och indirekta former av tvång.[4] Detta har lett till massutvandring från Ryssland på grund av rädsla för tvångsrekrytering. En mindre andel krigsvägrare har sökt asyl i Sverige, ofta med motiveringen att de riskerar att tvingas delta i krigsförbrytelser och i ett aggressionskrig.

---

[1] *FN:s resolution ES-11/1, https://docs.un.org/en/A/RES/ES-11/1.*

[2] *https://www.amnesty.org/en/projects/russias-aggression-in-ukraine/.*

[3] *https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/russian-war-report-russia-conducts-partial-mobilization-amid-battlefield-losses/.*

[4] *https://www.lemonde.fr/en/international/article/2026/02/24/russia-ramps-up-all-kinds-of-recruitment-efforts-to-support-its-war-effort_6750817_4.html.*

Det är relativt ovanligt att ryska medborgare söker och får asyl i Sverige. Under åren 2022–2025 sökte totalt 1 401 personer från Ryssland asyl.[5] 2022 var också året då Ryssland införde en så kallad ”partiell mobilisering” till kriget i Ukraina som resulterade i att minst 600 000 personer lämnade landet.[6] Bifallsfrekvensen på asylansökningar hos Migrationsverket har under samma år varierat från 5 % till 13 %.

Antikrigskommittén ”Russians against War” har kontinuerligt analyserat ärenden med asylsökande från Ryssland. Ovilja att strida i kriget mot Ukraina är ett vanligt flyktingskäl i dessa ärenden. I denna undersökning tittar vi på hur Migrationsverket och domstolarna ser på riskerna för ryska sökande att tvingas delta i ett aggressionskrig eller begå krigsbrott.

2. AVGRÄNSNING

Asylprövningen är komplex och flera rekvisit ska vara uppfyllda. Prövningsinstanserna gör sin bedömning utifrån tillgänglig landinformation och den sökandes individuella berättelse, som måste vara trovärdig och tillförlitlig. Det kan därför finnas många olika skäl till att man inte beviljas skydd.

Denna analys tar sikte på asylärenden där sökande åberopar skyddsskäl kopplade till militärtjänstgöring på Rysslands sida i kriget mot Ukraina. Analysen är begränsad till att undersöka hur risken att tvingas delta i ett aggressionskrig eller begå krigsbrott bedöms av prövningsinstanserna.

Analysen bygger på avgöranden som meddelats mellan 2022 och 2025. Det kan konstateras att dokumentation av krigsbrott var begränsad under krigets första år. De svenska instansernas bedömningar har dock förblivit restriktiva under hela den undersökta perioden, trots att Rysslands krigsbrott numera är väldokumenterade. Även om underlaget för analysen omfattar ett begränsat antal fall kan vi konstatera att vi har gått igenom cirka 4 % av samtliga ”ryska” asylärenden under den aktuella perioden (2022–2025).

3. RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER

Utgångspunkten i internationell flyktingrätt är att skyldigheten att fullgöra militärtjänstgöring i sig inte ger rätt till skydd. Det innebär att en person inte anses vara flykting enbart på den grunden att han eller hon ogillar militärtjänstgöring eller fruktar att delta i strid. Ett åtal eller straff för vägran att utföra militärtjänst i en konflikt kan dock utgöra skyddsgrundande förföljelse, *om fullgörandet av militärtjänst skulle innefatta brott eller handlingar som omfattas av skälen för undantag i artikel 12.2 skyddsgrundsdirektivet, såsom krigsförbrytelse eller ett brott mot mänskligheten* (se art 9.2.e skyddsgrundsdirektivet[7]).

---

[5] *747 år 2022, 319 år 2023, 209 år 2024 och 126 år 2025, förstagångsansökningar, medborgarskap Ryssland enligt Migrationsverkets statistik.*

[6] *https://en.thebell.io/russias-650-000-wartime-emigres/.*

[7] *Europaparlamentets och Rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet. Eftersom undersökningen baseras på rättspraxis från åren 2022-2025 hänvisar rapporten genomgående till rättskällor före migrations- och asylpaktens ikraftträdande. Innehållet i ovannämnd artikel har dock inte förändrats med paktens införande och återfinns numera i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2024/1347.*

Även UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning (punkterna 167–174) anger att desertering eller undandragande från militärtjänstgöring under vissa omständigheter kan utgöra grund för flyktingskap.[8]

Handboken identifierar flera fall där skyddsbehov föreligger:

- om den sökande riskerar *oproportionerligt sträng bestraffning* för militärbrottet på grund av sin ras, religion, nationalitet, politiska uppfattning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp (p. 169 i handboken),

- om den typ av militär handling som den sökande riskerar att tvingas delta i är *fördömd av det internationella samfundet som stridande mot grundläggande normer för mänskligt handlande* (basic rules of human conduct) (p. 171 i handboken), eller

- om vägran att tjänstgöra har sin grund i *religiösa övertygelser eller genuina samvetsskäl*, förutsatt att övertygelsens äkthet fastställs genom en helhetsbedömning av personens individuella fall (p. 172-174 i handboken).

Frågan om krigsvägran har behandlats särskilt i UNHCR:s riktlinjer för internationellt skydd nr 10.[9] I dessa förtydligas att ansökan om internationellt skydd kan grundas på invändningar mot (i) en specifik väpnad konflikt eller (ii) krigföringens medel och metoder, det vill säga hur en part i en konflikt agerar. Den första invändningen avser olaglig användning av våld, medan den andra avser krigföringens medel och metoder såsom de regleras av internationell humanitär rätt, MR[10]-standarder och internationell straffrätt.

Frågan om militärtjänstgöring och skyddsbehov har även prövats av EU-domstolen. Mål C-472/13, *Shepherd mot Tyskland*, rörde en amerikansk militär som var stationerad i Tyskland och tjänstgjorde som helikoptermekaniker. Efter att ha beordrats att delta i militära operationer i Irak ansökte han om asyl i Tyskland med hänvisning till att detta krig var olagligt och kunde leda till krigsförbrytelser.

EU-domstolen slog fast att internationellt skydd kan komma i fråga om den militära tjänstgöringen i en viss konflikt innebär risk för krigsförbrytelser. Detta gäller även om sökande inte personligen deltar i krigsförbrytelser, utan exempelvis utför logistiska eller stödjande arbeten. Bestämmelsen avser inte bara situationer då krigsförbrytelser redan har konstaterats eller faller under Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion, utan även när den sökande kan visa att det är mycket sannolikt att sådana brott kommer att begås.

I mål C-238/19, *EZ mot Tyskland*, rörde det sig om en syrisk värnpliktig som flydde till Tyskland för att undvika militärtjänstgöring. EU-domstolen fann att skyddsgrundande värnpliktsvägran kan föreligga även om det saknas ett formellt förfarande för detta i ursprungslandets lagstiftning, och även om den sökande har lämnat hemlandet utan att först inställa sig hos de militära myndigheterna.

---

[8] *https://www.unhcr.org/media/handbook-procedures-and-criteria-determining-refugee-status-under-1951-convention-and-1967.*

[9] *Guidelines on International Protection No. 10: Claims to Refugee Status related to Military Service within the context of Article 1A (2) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, https://www.unhcr.org/sites/default/files/legacy-pdf/529efd2e9.pdf.*

[10] *Mänskliga rättigheter.*

4. METOD OCH MATERIAL

Den aktuella analysen bygger på en genomgång av avgöranden från migrationsdomstolarna. Anonymiserat material hämtades från databasen JP Migrationsnet med följande sökparametrar:

- Utgivare: Migrationsdomstolarna
- Domstolsorter: Göteborg, Luleå, Malmö och Stockholm
- Datumintervall: januari 2022 – augusti 2025
- Sökord: ”medborgare i Ryssland”, ”asyl”, ”offentligt biträde”

Sökningen resulterade i totalt 585 träffar. Av det totala materialet gjordes ett randomiserat urval om 100 domar, vilka granskades manuellt. I nästa omgång sorterades avgöranden bort som:

- inte avsåg ryska medborgare,
- inte gällde internationellt skydd, eller
- inte innehöll en sakprövning.

Efter denna gallring återstod 54 ärenden rörande en första prövning av internationellt skydd alternativt prövning av verkställighetshinder. Dessa ärenden utgör underlaget för undersökningen. Samtliga ärenden avser ryska medborgare som sökt asyl i Sverige och där domen meddelades under perioden januari 2022 till augusti 2025. Vi har tittat både på Migrationsverkets beslut och domstolarnas avgöranden.

I samtliga fall har kontrollerats om avgörandena ändrats av Migrationsöverdomstolen (MiÖD). Inget av överklagandena har lett till en ändring i sak. Analysen utgår därför från migrationsdomstolarnas (och i förekommande fall från Migrationsverkets) rättsliga bedömningar och motiveringar.

I 28 av de 54 ärendena åberopade de sökande att de motsätter sig kriget i Ukraina och hyser en välgrundad rädsla för att vid ett återvändande till Ryssland tvångsrekryteras till den ryska armén för att delta i det rysk-ukrainska kriget. Samtliga dessa fall resulterade i avslag från svenska myndigheter.

5. ANALYS AV RÄTTSPRAXIS

5.1 INLEDNING

I detta kapitel analyseras hur Migrationsverket och migrationsdomstolarna motiverar sina bedömningar avseende risken för militärtjänstgöring på Rysslands sida i kriget mot Ukraina. I domarna hänvisas regelmässigt till UNHCR:s handbok samt till EU-domstolens avgöranden ovan.

5.2 HUR RESONERAR MIGRATIONSVERKET OCH DOMSTOLARNA?

Avgörandena börjar med att konstatera att militärtjänstgöring i sig inte utgör en flyktinggrund:

När det gäller militärtjänstgöring konstaterar migrationsdomstolen att det är vanligt att länder som har obligatorisk militärtjänstgöring också har straff för vägran att utföra sådan tjänstgöring. Straffen kan variera från land till land och utgör normalt inte förföljelse. En person anses inte vara flykting om enda skälet för desertering eller värnpliktsvägran är ogillande av militärtjänsten eller rädsla för strid.

Efter denna inledning följer ofta en exemplifiering av undantagen:

För flyktingskap krävs att genomförande av militärtjänsten innebär deltagande i militära aktioner som strider mot flyktingens genuina politiska, moraliska eller religiösa övertygelse (se UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning, p. 167–174).

I enstaka fall framhålls att risken för att delta i ett aggressionskrig eller att begå krigsbrott kan vara skyddsgrundande:

Migrationsverket konstaterar att varken en inkallelse till tjänstgöring eller den omständigheten att en person riskerar ett straff för vägran att utföra militärtjänst i sig normalt är att anse som skyddsgrundande. Ett skyddsbehov kan dock föreligga om den enskilde riskerar ett oproportionerligt strängt straff eller om fullgörandet av militärtjänsten skulle innefatta handlingar som utgör brott mot freden, krigsförbrytelser eller brott mot mänskligheten.

Prövningsinstanserna fortsätter sedan och konstaterar att sökandens skäl inte är tillräckliga för internationellt skydd. Motiveringar kan se ut som följer:

Migrationsdomstolen finner mot denna bakgrund att enbart den omständighet att [sökanden] ska ha blivit inkallad till militärtjänstgöring och uppges ha deserterat från denna inte är tillräckligt för att han ska anses vara skyddsbehövande.

Bara för att du nu inte är bekväm att gå in i strid i grannlandet Ukraina är inte tillräckligt för att anse att du har genuina samvetesbetänkenheter inte heller framkommer det till vilka eventuella flyktinggrunder denna ovilja är kopplad till.

Migrationsverket konstaterar att de skäl du uppgett till stöd för att du motsätter dig kriget grundar sig i en oenighet gällande de politiska motiven för den militära aktionen. Du har därmed inte gjort sannolikt att din motsättning mot kriget grundar sig i en genuin politisk och moralisk övertygelse av samvetsskäl mot militärtjänsten som sådan.

I.V. har framhållit att han inte vill delta i kriget då han inte vill bli dödad eller döda andra människor. Migrationsdomstolen anser att det I.V. anfört om skälen till sin vägran att göra militärtjänst inte är tillräckligt för att påvisa att eventuell militärtjänstgöring skulle strida mot hans politiska eller moraliska övertygelse och att han därigenom skulle riskera att utsättas för förföljelse. Migrationsdomstolen bedömer alltså att I.V. inte gjort sannolikt att han har sådana genuina samvetsskäl som gör att det skulle strida mot hans politiska eller moraliska övertygelse att delta i militära aktioner.

5.3 INVÄNDNINGAR MOT DEN AKTUELLA KONFLIKTEN

I majoriteten av de undersökta fallen kräver Migrationsverket och domstolarna således en pacifistisk övertygelse hos den sökande. Bara i enstaka fall har migrationsmyndigheterna nämnt undantaget kopplat till ett krigs brottsliga karaktär, p. 171 i UNHCR:s handbok. En person kan anses vara flykting om hen riskerar att tvingas delta i krigsförbrytelser eller i krig som fördöms av det internationella samfundet. Se nedan aktuellt stycke i handboken i sin helhet:

171. Inte varje övertygelse, hur verklig den än må vara, utgör i sig tillräcklig grund för att åberopa flyktingstatus efter desertering eller vägran att fullgöra värnplikt. Det räcker inte att en person är oenig med sin regering om de politiska skälen för en viss militär operation. Om däremot den typ av militär operation som en individ inte vill förknippas med fördöms av det internationella samfundet som stridande mot grundläggande normer för mänskligt handlande, kan straff för desertering eller värnpliktsvägran, i kombination med att övriga rekvisit är uppfyllda, i sig betraktas som förföljelse.

Rysslands krigföring mot Ukraina bryter mot FN-stadgan och andra internationella överenskommelser, bland annat Budapestuppgörelsen som garanterade Ukrainas territoriella integritet mot att landet gav upp sina kärnvapen. FN:s generalförsamling har bedömt Rysslands agerande mot Ukraina som ett agressionskrig i strid med artikel 2.4 i FN-stadgan och har krävt att Ryssland omedelbart upphör med användning av våld.[11] Enligt FN:s generalförsamling är aggression den allvarligaste och farligaste formen av olaglig våldsanvändning.[12] Europarådets ministerkommitté har gjort samma bedömning och till följd av detta uteslutit Ryssland från organisationen.[13]

Rysslands agerande har även bedömts utgöra ett aggressionsbrott och en särskild tribunal har inrättats med stöd av Europarådet för att lagföra landets högsta politiska och militära tjänstemän som bär ansvar för kriget.[14] Sverige anslöt sig till tribunalen i juni 2026.[15] Internationella brottmålsdomstolen i Haag inledde en utredning om situationen i Ukraina den 2 mars 2022. Den omfattar anklagelser om krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten eller folkmord som begåtts på ukrainskt territorium av någon person från och med den 21 november 2013. Domstolen har utfärdat arresteringsorder mot sex ryska medborgare gällande krigsbrott och brott mot mänskligheten. De gäller kidnappningar av ukrainska barn (arresteringsorder mot president Putin och barnombudsmannen Maria Lvova-Belova), beordrade attacker mot civila mål (arresteringsorder mot generaler Sergei Koblyash och Viktor Sokolov), och attacker mot civila objekt, som orsakar överdriven skada och utgör en del av utbredda och systematiska attacker mot civila (arresteringsorder mot sekreteraren i Rysslands säkerhetsråd Sergei Shoigu och överbefälhavaren för den ryska invasionsstyrkan i Ukraina Valerij Gerasimov).[16] De granskade avgörandena framhåller sällan Ukrainakrigets brottsliga karaktär, trots att asylsökande åberopar oviljan att delta i just detta krig. Inget nämns om att FN:s generalförsamling har fördömt Rysslands aggression, att förundersökningar har inletts av brottmålsdomstolen i Haag och att en tribunal har inrättats vid Europarådet.

---

[11] *Resolution antagen av FN:s generalförsamling den 2 mars 2022, https://docs.un.org/en/A/RES/ES-11/1.*

[12] *Resolution 3314 (XXIX) av FN:s generalförsamling, som antogs enhälligt (genom konsensus utan omröstning) den 14 december 1974, https://docs.un.org/en/A/RES/3314%20(XXIX).*

[13] *Resolution CM/Res (2022)2 on the cessation of the membership of the Russian Federation to the Council of Europe, https://rm.coe.int/0900001680a5da51.*

[14] *https://www.coe.int/en/web/special-tribunal-ukraine/home.*

[15] *https://www.government.se/press-releases/2026/06/sweden-joins-special-tribunal-and-international-claims-commission-for-ukraine/.*

[16] *https://www.icc-cpi.int/situations/ukraine.*

Endast i ett fåtal avgöranden tar prövningsinstanserna upp vilken betydelse en militär handling som är fördömd av det internationella samfundet som stridande mot grundläggande normer för mänskligt handlande, har i enskilda fall. Prövningsinstanserna gör i stället en restriktiv bedömning, där den sökandes ovilja att delta i just detta krig inte tillmäts någon större betydelse.

Här kommer några fler exempel på formuleringar i de granskade avgörandena:

*Oaktat att du ännu inte har blivit inkallad för militärtjänstgöring, konstaterar Migrationsverket att ett land anses ha rätt att **inneha ett försvar** och likaså rätt att kalla in medborgare till tjänstgöring i detta.*

– Migrationsverket talar om rätten att inneha ett försvar, trots att Ryssland för ett erövringskrig och inte behöver försvara sig.

Enbart omständigheten att riskera att bli inkallad till militärtjänstgöring samt eventuellt skickas till Ukraina för att strida är inte skyddsgrundande och kan inte ensamt anses utgöra förföljelse.

*Migrationsverket konstaterar att de skäl du uppgett till stöd för att du motsätter dig kriget grundar sig i en oenighet gällande de politiska motiven för den militära aktionen. Du har därmed inte gjort sannolikt att din motsättning mot kriget grundar sig i en genuin politisk och moralisk övertygelse av samvetsskäl mot militärtjänsten som sådan. Migrationsverket beaktar här även att du inte tidigare har åberopat några samvetsskäl mot att göra militärtjänsten. Mot denna bakgrund bedömer Migrationsverket att du inte har gjort sannolikt att du har **genuina moraliska invändningar** mot att delta i kriget.*

*Migrationsverket har även bedömt att **du har lämnat tillförlitliga uppgifter om att ryska myndigheter har skickat en kallelse om att du ska inställa dig hos pliktverket** till militärtjänstgöring. Du har angett att du vid ett återvändande till Ryssland riskerar att inkallas till militärtjänstgöring där du skulle riskera att skadas, dö eller delta i krig. Du skulle även riskera fängelse om du skulle vägra. Migrationsverket finner inledningsvis att det du anfört som skäl till att du inte vill genomföra militärtjänsten inte är tillräckligt för att göra sannolikt att din vägran beror på en genuin religiös, politisk eller moralisk övertygelse. Det **räcker inte med att vara oenig med sin regering om det politiska berättigandet i en viss militär aktion.***

– Kriget i Ukraina är inte bara "en viss militär aktion", utan ett aggressionskrig som fördömts av Sverige och många andra länder. Ändå utgår prövningsinstanserna från att det inte finns hinder mot att utvisa människor tillbaka till Ryssland, även om de fått kallelse till militärtjänstgöring. Dessa bedömningar innebär i praktiken att personer kan skickas tillbaka till Ryssland för att fylla på den ryska militära styrkan i kriget mot Ukraina.

Personen kan även anses vara flykting om denne skulle få ett oproportionerligt strängt straff för det militära brottet på grund av någon flyktinggrund eller om fullgörandet av militärtjänsten skulle innefatta handlingar som utgör brott mot freden, krigsförbrytelser eller brott mot mänskligheten [...]. Inte heller finns det tillräckligt stöd som gör sannolikt att just du vid ett fängelsestraff skulle riskera skyddsgrundande behandling eller att just du skulle skickas att strida i Ukraina eller i annat område och tvingas utföra handlingar som utgör brott mot freden, krigsförbrytelser eller brott mot mänskligheten.

– I de fall prövningsinstanserna nämner undantaget om olaglig krigföring konstaterar man att det inte är tillräckligt sannolikt att just den sökande riskerar att skickas till kriget i Ukraina.

Du vill inte tjänstgöra i militären på grund av att du upplevt krig när du var ung och du vill inte delta i stridigheter där civila dödas. Du vill inte heller tjänstgöra i den ryska armén på grund av vad den ryska armén utsatte Tjetjenien för. Migrationsverket bedömer att du inte har framfört att du har ***en genuin samvetsövertygelse som gör att du motsätter dig tjänstgöring i militären. Ogillande av en viss konflikt*** *bedömer Migrationsverket inte är ett skyddsgrundande (jfr. s. 168 i ovan refererad handbok).*

– Under krigen i Tjetjenien på 1990-talet begick de ryska styrkorna omfattande krigsbrott inklusive attacker mot civil infrastruktur och vanliga medborgare.[17] Det var också ett synnerligen brutalt krig som tjetjener själva betraktar som en kamp för nationens självständighet. Prövningsinstansernas synnerligen snäva tolkning leder till att personer som själva drabbats av Rysslands krigföring, som i detta fall, bedöms sakna asylskäl.

5.4 INVÄNDNINGAR MOT MEDEL OCH METODER

Ansökan om internationellt skydd kan även grundas på invändningar mot krigföringens medel och metoder, det vill säga hur en part i en konflikt agerar. I några granskade fall noterar prövningsinstanserna att det förekommer rapporter om krigsbrott i Ukraina. De hänvisar dock inte till det relevanta undantaget i UNHCR:s handbok eller rättspraxis:

Migrationsdomstolen bedömer vidare att tillgänglig landinformation inte ger stöd för att deltagande i militärtjänstgöring i Ukraina i sig medför skyddsgrundande behandling eller att de som utför sådan tjänstgöring ***generellt kommer att tvingas att utföra handlingar som bryter mot mänskliga rättigheter.***

Att deltagande i kriget i Ukraina innebär att man generellt tvingas begå internationella brott och kränkningar av mänskliga rättigheter stöds av omfattande bevisning. EU:s asylbyrå har i sin 2025 års rapport ett särskilt avsnitt med rubriken "Krigsbrott begångna av den ryska militären i Ukraina".[18] Rapporten är tillgänglig i Migrationsverkets databas Lifos och av den framgår bland annat att den ryska militären genomförde attacker med avsikten att "fördriva ukrainare från sina hem" och riktades mot "individer, bostäder och byggnader, humanitära utdelningsplatser och kritisk energiinfrastruktur som försörjer civila", samt mot "förstainsatspersonal – inklusive ambulanser och brandkårer, vilka åtnjuter särskilt skydd enligt internationell humanitär rätt."[19] EU:s asylbyrå har även i en 2023 års rapport dokumenterat beskjutningar av civil infrastruktur samt övergrepp och tvångsdeportationer av civilbefolkningen.[20]

Ryska krigsbrott har även dokumenterats av FN:s oberoende internationella undersökningskommission för Ukraina, som konstaterat att Ryssland begår systematiska brott mot mänskligheten riktade mot civilbefolkningen genom drönarattacker samt krigsbrott i form av tvångsförflyttning och deportation av civila.[21]

---

[17] *Se exempelvis Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheters rapport "Tjugo år av straffrihet: Tjetjenien väntar fortfarande på rättvisa", https://ostgruppen.se/wp24/wp-content/uploads/2025/02/tjugo-ar-av-straffrihet.pdf.*

[18] *The Russian Federation: Country Focus, december 2025, EUAA, https://www.euaa.europa.eu/russian-federation-country-focus.*

[19] *https://news.un.org/en/story/2025/10/1166189.*

[20] *EUAA COI Query Response - Russian Federation - Major developments in the Russian Federation in relation to political opposition and military service, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2024_11_EUAA_COI_Query_Response_Q82_Russian_Federation_Major_developments_regarding_human_rights_and_military_service.pdf , s. 2.*

[21] *Report of the Independent International Commission of Inquiry on Ukraine to the UN General Assembly (A/80/497), https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/10/russian-authorities-committed-crimes-against-humanity-targeting-civilian.*

I sin 2024 års rapport konstaterar även Amnesty International att Ryssland attackerar civil infrastruktur samt att antalet civila dödsoffer ökat jämfört med 2023.[22] Det lyfts även att Ryssland bedriver systematiska attacker mot energiinfrastruktur med följden att 70 % av ukrainsk energikapacitet var förstörd eller ockuperad per maj 2024.[23] Enligt FN:s kommitté för mänskliga rättigheter bryter länder som begår aggressionshandlingar automatiskt mot rätten till liv i artikel 6 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.[24] Enligt databasen T4P (Tribunal for Putin), finns det i dagsläget runt 126 000 olika typer av misstänkta krigsbrott i Ukraina.[25]

Sammantaget är det därför högst relevant att noggrant bedöma i vilken grad krigsbrott och brott mot mänskligheten förekommer i den aktuella konflikten. I praktiken går dock prövningsinstanserna inte närmare in på denna fråga, utan konstaterar slentrianmässigt att krigsbrott inte förekommer i någon större omfattning:

Migrationsverket beaktar att det finns rapporter om krigsförbrytelser begångna i Ukraina med anledning av Rysslands invasion men att det inte framkommit att det pågår på ett sådant sätt att det innebär att en person enbart genom att utföra militärtjänstgöring direkt eller indirekt kommer delta i brott mot freden, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelser. Migrationsverket finner att du inte har gjort sannolikt att du skulle hamna i en sådan situation att du riskerar att delta i sådana brott som beskrivs ovan.

Det är för övrigt värt att notera att krigsförbrytelser inte alltid behöver ha konstaterats eller falla under Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion; det räcker att sökanden kan visa att det är mycket sannolikt att sådana brott kommer att begås (Shepherd mot Tyskland, se avsnitt 3 ovan).

Det finns endast **ett(!)** (förf. anm.) avgörande bland de undersökta där prövningsinstanserna har konstaterat att systematiska krigsbrott begås i Ukraina:

Migrationsverket bedömer att tillgänglig landinformation med tillräcklig styrka talar för att den ryska krigsföringen i Ukraina är sådan att den utgör ett brott mot freden och innefattar omfattande och systematiska krigsförbrytelser (se Lifos 47712). Direkt eller indirekt deltagande i ryska styrkor i Ukraina kan därför vara tillräckligt för att en individ sannolikt riskerar att bidra till sådana gärningar som omfattas av artikel 12.2 skyddsgrundsdirektivet. Omfattningen och spridningen av övergreppen är sådan att det inte är möjligt att särskilja mellan olika förband i Ukraina eller olika områden i Ukraina. Avgörande för bedömningen är istället om individen genom att utföra sina uppgifter, på ett direkt eller indirekt sätt riskerar att lämna oumbärligt stöd till det ryska angreppet på Ukraina.

Inte heller i detta fall fick dock sökande bifall på sin ansökan om skydd, eftersom Migrationsverket ifrågasatte att sökande löpte en konkret risk att behöva strida i Ukraina vid ett återvändande till Ryssland. Därutöver noterade Migrationsverket att sökanden under sin värnpliktstjänstgöring tjänstgjorde som chaufför och inte inom förband under större delen av tiden. Detta talade enligt Migrationsverket för att sökande, för det fall han kallades in till kriget i Ukraina, inte skulle utföra sådana uppgifter som innebar att han lämnade oumbärligt stöd till det ryska angreppet. Som framgått ovan i rättsfallet Shepherd mot Tyskland (se avsnitt 3), kan internationellt skydd beviljas i fråga om den militära tjänstgöringen, även om sökande inte personligen deltar i krigsförbrytelser, utan exempelvis utför logistiska eller stödjande arbeten.

---

[22] *Amnesty International, The State of the Worlds's Human Rights, April 2025, https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/eastern-europe-and-central-asia/ukraine/report-ukraine/.*

[23] *ibid.*

[24] *General comment no. 36, Article 6 (Right to Life), https://www.refworld.org/legal/general/hrc/2019/123145.*

[25] *https://t4pua.org/en/stats.*

6. SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

De granskade avgörandena har ett tydligt mönster. Utgångspunkten i bedömningarna är att internationellt skydd på grund av risken för militärtjänstgöring i Ukraina inte kan beviljas. Fokus i prövningsinstansernas skäl ligger på en genuin pacifistisk övertygelse. Formuleringarna är ofta standardiserade och saknar en djupare analys av vad Rysslands krig mot Ukraina är för slags konflikt och vilka medel och metoder som Ryssland använder. Prövningsinstansernas bedömningar står i stark kontrast till hur Sverige som stat och det internationella samfundet värderar konflikten.

Paragrafer i UNHCR:s handbok och praxis som öppnar för en mer generös bedömning beaktas inte i avgörandena. I praktiken innebär de granskade besluten att personer som riskerar att tvångsrekryteras till kriget i Ukraina utvisas till Ryssland, även om det finns en tydlig risk att de kommer att medverka i ett olagligt aggressionskrig, riskerar att begå internationella brott och kränkningar av mänskliga rättigheter. Svenska myndigheters beslut riskerar därmed att bidra till att Ryssland fortsätter att fylla på sin militära styrka i kriget mot Ukraina.

Vår förhoppning är att denna undersökning bidrar till en ökad medvetenhet hos prövningsinstanserna och leder till mer nyanserade asylbedömningar. Rapporten visar på att Migrationsverkets praxis och interna riktlinjer behöver utvärderas och att ett nytt rättsligt ställningstagande rörande militärtjänstgöring i Ryssland krig mot Ukraina måste tas fram. Med anledning av detta har vi följande rekommendationer till regeringen.

- Stoppa utvisningarna till Ryssland för personer som riskerar tvångsrekrytering till kriget i Ukraina,

- Ge Migrationsverket i uppdrag att skärpa kvalitetssäkringen och utbilda sin personal i att utreda krigsförbrytelser och skyddsskäl kopplade till väpnad konflikt.

- Säkerställ rättssäkerheten genom krav på regelbunden återrapportering och kvalitetsuppföljning i asylutredningarna.

- Ge Migrationsverket i uppdrag att uppdatera det rättsliga ställningstagandet för att spegla rådande verklighet och Rysslands krigföringsmetoder.